

Pomhaj Bóh

Časopis ewangelskich Serbow

Budyšin, december 1992
lětnik 42 **12**

Bóh praji: Ja chcu was tróštować, kaž mać jenocho tróštuje. (Jez. 66,13)

Bože słowo za nas

Tróšt měri so na njebožowneho, na někoho, kotryž ma starosće. Tróšt chce jemu jeho položenje wolóžić. Za to příklad: Džěcatko je na dróze padnyło a sebi koleno wobodrěło. Mać je tróštuje, z tym zo sebi džěcatko na klin bjerje a k njemu rěči. Tež pozdžišo, hdyž džěčo hižo do šule chodźi, mać je z dobrymi słowami tróštuje, hdyž je jónu hubjenu censuru dóstało. Kak rjenje to je, hdyž to dołho tak wostanje! Hdyž młodźina wě, zo móže ze swojimi starosćemi k maćeri přińć, dokelž wona horjo přez tróštowace słowa wolóži. Wězo móže so prajić, zo přez tróštowace słowa so naša nuza hišće njezměni. To móže so hakle potom stać, hdyž je tróštowacy móćniši hač nuza. A tola tróštowace słowa nuzu wolóža.

Hrono za hodownik nam nětko praji: Bóh chce nas tróštować, kaž mać swoje džěčo tróštuje. Prjedy pak hač wotym

premislujemy, kak Bóh tróštuje, chcemy so prašeć, kajke starosće a nuzy my mamy.

Myslu sej, zo móže kóždy z nas kopicu naličić. Su to wosobinske nuzy kaž chorosć, bjezdělnosć, njedorozumjenje w swójbje, smjerc při wuzneho a druge nuzy. Móže pak to tež starosć być wo přichod serbstwa, wo zdźerženje přirody a žiwjenskeho ruma. Njeh je to dosć příkladow. Měnju zo ma kóždy z nas dosć a nadosć problemow. Kak pak nas nětko Bóh w tym tróštuje?

W druhim lišće na Tesalonskich pisa japoštoł Pawoł wo "wěčnym tróšće", kotryž je nam daty. Wěčny tróšt wobsteji za mnje w tym, zo je Bóh nam puć do swjeho kralestwa wotewrěł a to "bjeze wšěje mojeje zaslužby a dostojnosće", ale

přez čerpjenje a wumrěće Jezusa Chrystusa. - Z tym nam njeje jenož tróštowace słowo prajene, ale je nuza (zo ze swojimi mocami njemóžemy do Božeho kralestwa přińć) wotewzata.

Wězo móžeće mi nětko prajić: Tosu prózdne slubjenja, kotraž nam w našich zemskich nuzach njepomhaja. - Moja wotmołwa by na to byla: Za mnje je Bože kralestwo něšto, z čimž mam woprawdže ličić. Za mnje je tež wěste, zo je Bóh, kotryž je nam swoje kralestwo wotewrěł, nam tež w našich nuzach ze swojim tróštom blisko.

Japoštoł Pawoł rěči w druhim lišće na Korintiskich wo tym, zo Bóh "nas tróštuje we wšitkej našej tyšnosći" (2. Kor. 1,4). Sym přeswědčeny, zo Bóh, kotryž je we wulkej nuzy wěčneje zbóžnosće pomhał, nastěž w našich zemskich nuzach tróštuje a nam pomha. Mnozy z

*Zachowane hody
přeje wšitkim čitarjam
redakcija Pomhaj Bóh*

nas su to nazhonili. Mnozy su přez Bože słowo abo přez připowědanje Božeho słowa tróšt a pomoc namakali, zo bychuswoje brěmjo lěpje njesć móhli. A štóž to hišće nazhonil njeje, tón njeh Bože słowo čita a na připowědanje slucha a při tym na to džiwa, kak Bóh přez to k nam rěči. Husto so potom spóznaje, zo Bóh tróštuje, "kaž mać jenocho tróštuje".

Na němiskim cyrkwiniskim dnju w Budyšinje je so to z druhimi słowami wuprajiło. Tam so praješe, zo je Bóh z nami po puću tež potom, hdyž je to čězki puć; haj praješe so samo, zo Bóh nas na tutym puću dźerži. "Hačrunjež chodžu w čěmnym dole, njeboju so žanoho njeboža; přetož ty sy při mni, twój prut a twój kij tróštujetej mje" (Ps. 23,4). Přěju nam wšitkim, zo bychmy wěrnosć toho spóznali. S. Albert

Lubi čitarjo!

Hižo hdyž tute wudaće našeho časopisa přěni raz wuhladaće, pytnjeće, zo je so jeho wobličo přeměniło. Je to kročel na puću k načasnemu wuhotowanju. Džakować chcu so na tutym puću wšitkim, kiž su k tomu dopomhali. Was, lubi čitarjo, pak prošu: Wobchowajće našemu "Pomhaj Bóh" swěru a poručće jón dale. Jako redaktor časopisa Wam slubju, zo namakaće tež w přichodže w nim wukładowanje Božeho słowa, přemyslwanje wo našej wěrje, spominanja na wuznamne wosoby a wězo tež informacije z našich wosadow. Bych so wjeselił, hdy byšće mi napisali, kak so Wam naš "nowy" Pomhaj Bóh lubi. S. Albert

Štó je poprawom twój Bóh?

W času přewróta a noweho spočatka kaž w našim prašeja so čłowjekojo za tym, što je jich zakład a po čim dyrbjja so wusměrić. Tak zeńdze so hižo Israelitam, hdyž pućowachu po robočanstwje w Egyptowskej a před přichadom do Slubjeneho kraja přez puscínu. Tam, na horje Sinai, zjewi so Bóh Móžasej. Tam da wón israel-skemu ludej džesać kaznjow. Měnju, zo móžeja tute džesać kaznjow, kiž su byli lěttysacy za Židow a křesćanow směr-nica, tež džens nam čłowjekam na kóncu druheho lěttysaca po Chr. wotmołwić na prašenja, kiž nas zaběraja: Na čom móžemy so zložić? Štó abo što dawa nam orientaciju?

Tohodla chcu z Wami w tutym wudaću Pomhaj Boha a w přichodnych wo Džesać kaznjach přemyslować. Tuž njech nas džens Přenja kaznja zaběra:

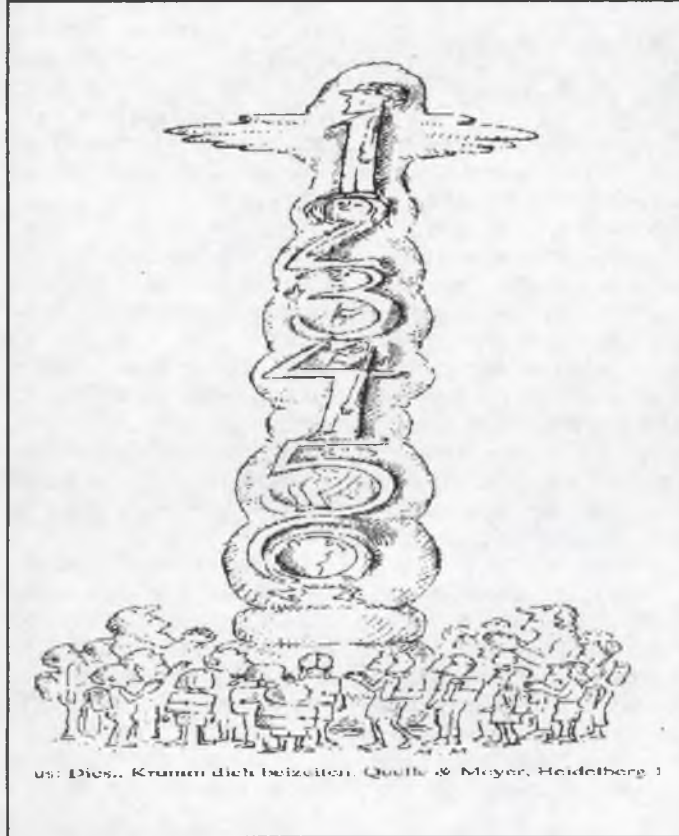
Ja sym Knjez, twój Bóh, kiž je tebjje wuwjedł z egyptowskeho kraja, z teje robotneje chěže. Ty njesměš druhich bohów měć při mni (2. Móž. 20,2-3)

Na spočatku Džesać kaznjow steji Ja Boha. Njech nam to džesaćkrótno "Ty dyrbiš" abo "njesměš" jako žadanje nje-lubje we wušomaj klinči, Džesać kaznjow zložuja so na připrajenju Boha: "Ja sym Knjez, twój Bóh." Štó to rěka, zo je Bóh naš Bóh, praji pódłanska sada: "kiž je tebjje wuwjedł z egyptowskeho kraja, z teje robotneje chěže". Bóh njeje jenož zapřijeće, Bóh njetrónuje jenož zadaleny na mróčelach, ně, Bóh je cyle blisko při nas. Wón jedna za nas. Wón je Israel z robočanstwa wuswobodził, wón je tež nas, tak začuwaja to mnozy čłowjekojo, z jastwa NDRstata wumóhł.

Wot tutoho Ja Boha zrozumymy Džesać kaznjow. Wone njejsu potom hižo krute žadanja, ale bóle postajenja, kiž dyrbjja nam pomhać žiwi być. "Ty njesměš druhich bohów měć při mni" rěka přenje z nich.

My drje nimamy někajki domjacy wołtar z wobrazami přibohow domastejo. Hač pak smy bjez druhich bohów žiwi? Přemyslujmy raz wo tym, što naši bohoyo su. Na čo so

spušćamy? Čeho njemóžemy so wotrjeknyć? Wobsydstwo, wukon, konsum, wěstosć, strowosć, wuspěch sutajcy moderni bohoyo. Chcu Wam tole na přiškładže "wukon" wujasnić, a tuž wobhladać se j wo měrje slědowacu karikaturu:

● z Marcks, Krümm dich beizeiten
(c) Quelle & Meyer Verlag Heidelberg, Wiesbaden

Tuta karikatura pokazuje nam hołdowanje přiboham: Skupina šulerjow a dorosćenych steji pobožnje, haj modlo so wokoło hoberskeho stołpa, kiž dopomina nas w swojej formje na smjertny stołp. Hdyž hladamy dokładnišo, widźimy znamjenja, kiž su předmjet hołdowanja: Su to ličby wot jedyn do šěsć: Wone wěšće woznamjenjeja censury. Rysowarka chce drje z tutej zestawy symbolizować rozšěrjene hołdowanje wukonowemu principkej. Wona chce nam zrozumjeć dać, zo je wukonowa ideja w našej towaršnosći rozšěrjena jako "přibójska" hódnota, a to nic jenož w šuli - kaž na karikaturje, ale nimale we wšěch žiwjenskich wobłukach.

Smjertny stołp pokazuje tež někotre scěhi tutoho hołdowanja wukonej. W znamjenjach jednotliwych censurów su šulerjo zarjadowani, kotřiž so z nimi identifikuja. My dyrbjeli se jich raz dokładnišo wobhladać, jich dźerženje čěta,

brazom prajene - na hłowje druheho; druhi so potłóčuje, znjewužiwa abo so cyle jednorje přewidzi. Wukonowy princip a konkurencne myslenje slušetej njepośrednje hromadže.

Wukon - jedyn z tych cuzych bohów, kotrymž slušimy. A karikatura pokazuje nam, k čemu to dowjedže: ke kiprym, zekřiwnym čłowjekam. Štóž je Bože připrajenje "Ja sym Knjez, twój Bóh" z wotewrjenej wutrobu słyšať, njetřeba tajke hołdowanje wukonej wjace. Wón dóstanje swoje připóznaće wot Boha. Bóh lubuje jeho jako čłowjeka, tajkeho, kajkiž je. Tak móže wón zaso swoju wutrobu na Boha powěsnyć. So na njeho samoho spuścić. Tak so wón wuswobodzi wot strachow a wotwisnosćow. Wuswobodzi so, zo by žiwy był jako džěco Bože.

Carola Ancot,
fararka w Kamjencu

Swěčka

W jednym kuće na swěće čapaše zažrana, poľna a bjez wjesela toľsta, žadława čma. Nadobo zjewi so w tutej nuzy mała swěčka, mólička, ale swěčka. Něchtó bě ju tam stajit.

Wona bě cyle jednorje tu a so swěćeše. Něchtó, kiž nimo džěše, mēnješe: "Ty by lěpje druhdže stała hač w tutym zanjesenym kuće."

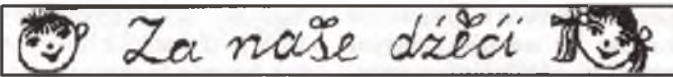
"Čehodla?" woprašja so swěčka. "Ja so swěću, dokelž sym swěčka, a dokelž so swěću, sym swěčka. Ja so njeswěću, zo bych u mjez widželi, ně, ja so swěću, dokelž so wjeselu, zo sym swěčka."

A čěmna čma měrješe so křipjo ze zlobami a złośću na swěčku. Při wšěm pak bě cyle wulka čma přečiwo tutej małej swěće bjezmóčna.

Po Heinrichu Lhotzkim

Wěrju, zo móže Bóh ze wšitkeho, tež z najhóršeho, dobre nastać dać. Za to trjeba čłowjekow, kotrymž služa wšě wěcy k lěpšemu.

Dietrich Bonhoeffer

Lube dźeći!

Adwentski čas je so započal. Myslu sej, zo hižo njesćerpliwje na hody čakaće. Šće hižo Božemu dźěsću lisćik ze swojimi přecemi wotpósłali? Zawěsće. Snano pak pytaće hišće za darikom, kiž chceće maćerce a nanej abo wowce a dźědej darić? We wobchodach so wšitko jara frinkoli, a rozsud je čežki, rjany dar kupić.

Kak by było, hdy byšće sami dar paslili? Chcu Wam při tym pomhać. Namjetuju, zo něšto ze seloweho čěsta modelěrujeće. To njeje čežko. Můžeće rjane figury abo tež kachlicy za scěnu zhotowić.

Selowe čěsto je čěsto, kotrez njemůžeće jěsć.

Tu je recept: 2 šalce muki, 2 šalce sele a někak 1 šalku wody (radšo najprjedy kusk mjenje wody, čěsto njesmě pře židke być). Wšitko so změša. Hdyž je čěsto hotowe, můžeće z modelěrowanjom započinać. Ra-

dźomnje je, zo maće hižo do toho předstawy, što chceće formować. Po tym so formowanki w kachlach pjeku. Při najmenším wohenju dyrbi formowanka na blachu ležo wuschnyć a stwjerdnýć. To traje někak 1 do 2 hodzinje. Rjane, wosebje za hody, je zhotowjenje Božeho naroda.

Dekoriwne pak su tež figury abo wupyšene kachlicy, kotrez můžeće na scěnu powěsnyć. Na dźěrku za štryčik abo hozdžik njesměće do pječenja zabyć.

Lochko tež je, hdyž čěsto z kuluškom wukuliće a z formu, kotruž tež maćerka za wukałanje hodowneho pječwa wužiwa, hwězdy, mēsačk abo hodowne štomiki wukałace. Tute hodža so potom na hodowny štom powěsnyć (dźěrku njezabyć). Wšitke figury hodža so po pječenju pomolować.

Přeju Wam rjany adwentski a hodowny čas a při paslenju wjele wjesela!

G. Gruhlowa

tam wostał. Hdyž běchu so tute lěta minyli, bě wšo prajene, štož měješe jemu rjec, přetož jeho rozmołwy běchu jara wobmjezowane, a tuž so wón rozsudzi, so na swój hród wrócić. Hdyž přińdže domoj, wuhlada dźeći w swojej zahrodze sej hrajkac.

“Što tu činiće?” zawoła jara mjerzaty, a dźeći čeknychu. “Moja zahroda, to je moja zahroda”, rjekny hober, “to kóždy dowidzi, a ja njedowolu hewak nikomu, tu sej hrajkac, hač mi samomu.” Potajkim natwari wón tolstu murju dokoła wokoło a nastaji warnowan-sku taflu: “Njedowoleny zastup na tutu ležownosć so z chłostanjom zakaza!” Wón bě prawy sebičny hober.

Wbohe dźeći njemějachu nětka ničo wjace, hdžež bychu sej hrajkac mōhli, wone spytachu to na dróze, ale dróha bě jara prošna a kamjentna, a wone njemějachu ju rady. Tež dźěchu wone, hdyž bě šula nimo, wokoło wulkeje murje a powědachu wo rjanej zahrodze za njej. “Kak zbožowne tam běchmy!” rěčachu mjezsobu. Potom přińdže nalěto, a po cyłej wokolince běchu małe kćenja a ptački. Jenož w zahrodze sebičneho hobra wosta zyma. Ptačkam njechaše so tam spěwać, dokelž njeběchu žane dźeći tam, a štomy zabychu kćec. Jónu wutykny jara rjana kwětka swoju hlōjčku z trawy, hdyž pak warnowan-sku taflu widžeše, zastyska so jej tak za dźećimi, zo hnydom zaso do zemje twochny a dale spaše. Jeničkej, kiž so wjeselešej, běštej sněh a zmjerzk. “Nalěto je tutu zahrodu zabyło”, wołaštej, “tak mōžemoj tu cyle lěto žiwej być.” Sněh zawoždě trawu ze swojim wulkim, šěro-kim płašćom, a zmjerzk pomolowa wšitke štomy slěbrobete. Potom přeprósytěj sej sewjerny wětr, zo by pola njeju bydlił, a wón tež přińdže. Wón bě cyły do kožuchow zabaleny a zachadžeše cyły džen po zahrodze a duješe na wuhenje tak, zo je spowali. “To je tola wulkotne městno”, rjekny, “dyrbimy sej krupy na wopyt přeprósyc.” A tak přińdžechu krupy; kóždy džen praskotachu tři hodžiny na hród, doniž njeběchu nimale wšě šćepjele rozbili, a potom běhachu wokoło zahrody tak chěťře kaž mōžachu. Wone

běchu cyle šere zwoblekane, a jich dych bě kaž lōd.

“Ja njerozumju, čehodla so nalěto tak komdži”, rjekny sebičny hober, jako při woknje sedžeše a na swoju zymnu, bělu zahrodu zhladowaše. “Nadzi-jam so, zo so wjedro bōrže změní.” Tola nalěto nihdy nje-přińdže a tež nic lěčo. Nazyma dawaše kōždej zahrodze złote plody, ale hobrowej zahrodze njeda žane. “Wón je pře sebičny”, mēnješe nazyma. Tak bě tam přeco zyma, a sewjerny wětr a krupy a zmjerzk a sněh rejowachu wokoło štomow.

Jónu rano ležeše hober wotučeny we lōžu, hdyž zaslyša luboznu hudžbu. Ta klinčeše jemu tak slōdka we wušomaj, zo sej mysleše, kralowi hercy čehnjechu nimo hroda. Tola to bě jenož mały konopačk, kiž před jeho woknom spěwaše; dokelž pak njeběše hižo tak dołho žanoho ptačka w swojej zahrodze spěwač slyšał, zdaše so to jemu kaž najrjeńša hudžba swěta. Nětka přestachu krupy nad jeho hlōwu rejować a sewjerny wětr duć, a nimoměry přijomna wón stupaše k njemu přez wočinjene wokna. “Myslu sej, zo je nalěto skōnčnje při-šlo”, praješe hober a wuskoči z lōža a hladaše wón. A što wón widžeše?

Wón widžeše něšto cyle wulkotne. Přez mały škalobu w muri běchu dźeći nutř zalězli a sedžachu na hałzach štomow. Na kōždym štomje, kotryž wón widzeć mōžeše, sedžeše małe dźećo. A štomy so tak wjeselachu, zo mōžachu dźeći čas při sebi mēć, zo so cyle z kćenjemi pokrychu a swoje ruki luboznje wyše dźećacych hlōwow pōhibowachu. Ptački lētachu wokoło a fifolachu z radosću, a kwět-ki hladachu ze zeleneje trawy a so smějachu. Rjenje běše přihladować, a jenož w jednym kuće bě hišće zyma, a tam steješe mały hōlc. Wón bě tak mały, zo njemōžeše hałzy dosćahnyć, a wón běhaše wokoło štoma a hōrko płačaše. Wbohi štom bě hišće cyle ze sněhom a zmjerzkom pokryty, a sewjerny wětr duješe a hwizdaše wokoło njeho. “Zalěz horje, mały hōlc”, rjekny štom a spuści swoje hałzy tak nisko kaž mōžeše, tola hōlc bě přemały. Wutroba hobra so zmjechči, hdyž tole widžeše. “Kak sebičny jenož běch!”

Sebičny hober

Kōžde popođnjo, hdyž běchu so dźeći ze šule wróćili, dźěchu do zahrody hobra a sej hrajkachu.

Běše to wulka, hladana zahroda z mjehkej, zeleneje trawy. Tu a tam stejachu na trawniku kwětki kaž hwězdy, a tam stejachu tež dwanaće brěžkowcow, kiž nalěto něznje rōžoje a běle kaž parlički kćēja-

chu a nazymu bohaty plody njesechu. Ptački sydachu na štomach a spěwachu tak slōdko, zo dźeći přeco při hrajkanju pozastachu, zo bychu sluchali. “Kak zbožowne tu tola smy”, přiwołachu sej.

Njejpacy wróci so hober domoj. Wón bě na wopyće pola swogeho přecela, rohatego ludžizračka, był a sydom lēt

rjekny wón. "Nětkole wěm, čehodla nalěčo přichadžeć nochcyše. Chcu małemu hólcej na wjeršk štomu pomhać, a potom chcu murju spowalić, a moja zahroda njech je na wšě časy hrajkanišćo za džěci." Wón bě woprawdže jara zrudny na to, štož bě skučil.

Tuž džěše skradžu dele a wotewrě cyle mjelčo wrota a stupi do zahrody. Hdyž pak džěci jeho wuhladachu, wustróžichu so tak, to wšitke čeknychu, a w zahrodze začahny zaso zyma. Jenož mały hólč njeběžeše wotsal, dokelž steješej jeho woči tak poľnej sylzow, zo hobra přińc njewidžeše. A hober přistupi mjelčo k njemu, wza jeho něžnje na swoju ruku a sadži jeho na štom. A hnydom započa štom kćéc, a ptački přilecachu a spěwachu na nim, a hólčik wupřestrě swojej ruce, wobja z nimaj šiju hobra a wokoši jeho na hubu. A hdyž druhe džěci widzachu, zo njebě hober wjace zły, wróćichu so wone spěšnje, a z nimi nawróci so tež nalěčo. "Zahroda słuša

nětko wam, džěcatka", praji hober, a wón wza wulkusekeru a rozbi murju. A jako džěchu ludžo w dwanaćich na wiki, widzachu hobra z džěćimi sej hrajkac na najrjeńšej zahrodze, kotruž běchu hdy wuhladali.

Cyły dzeń sej hrajkachu, a wječor přińdžechu k hobrej a přejachu jemu dobru noc. "Hdže da je waš mały towarš?" woprašo so wón, "tón hólč, kotremuž sym na štom pomhał?" Hober měješe jeho najradšo, dokelž bě jemu hubku dał.

"To njewěmy", wotmołwachu džěci, "wón je wotešoł." - "Dyrbiće jemu rjec, zo njech jutře wěsće zaso přińdže." Tola džěci wotmołwachu, zo njewědža, hdže wón bydli, a wone njeběchu jeho prjedy ženje widželi. A hober so jara rudžeše.

Koždy dzeń po šuli přińdžechu džěci a hrajkachu sej z hobrom. Tola mały hólč, kotrehož hober tak rady měješe, njedaše so wjace widžeć. Hober drje bě k džěcom

jara luby, ale wón měješe wulku žadosć za swojim małym přecelom a rěčeše hustowonim. "Kak rady bych jeho zaso widzał", praji přeco zaso. Lěta so minychu, a hober bu stary a kipry. Wón njemůžeše hižo z džěćimi delka sej hrajkac, a tak sedžeše wón na swojim hoberskim křesle a přihladowaše jim a wjeseleše so nad swojej zahrodu. "Ja mam wjele rjanych kwětkow", rjekny wón, "ale najrjeńše kwětki ze wšěch su džěci."

Jónu w zymje rano při woblekaniu hladaše z woknom wón. Nětkole zymu hižo njehidžeše, přetož wědžeše, zo nalěčo jenož spaše a kwětki wotpočowachu. Nadobo rybowaše sej zadziwany woči a hladaše a hladaše.

To bě woprawdže wulkotny napohlad. W najzdalenišim kuće zahrody bě jedyn štom pokryty z něžnymi bělymi kćenjemi. Jeho hałzy běchu rzy złoto, a slěborne plody wisachu na nich, a pod nimi steješe hólč, kotrehož bě tak rady měł.

Zwjeseleny chwataše hober

schody dele a do zahrody. Wón běžeše po trawniku k hólcej. A hdyž bě cyle blisko při nim, zapyri so jeho mjezwočo z hněwom, a wón rjekny: "Štó je sej zwěrił, tebe zranić?" přetož na jeho dŕonjomaj běštej dvě znamjeni hozdžow, a znamjeni dweju hozdžow běštej tež na małymaj nohomaj. "Štó je sej zwěrił, će zranić!" zawoła hober. "Praj mi to, zo bych sej swój wulki mječ wzał a jeho zabił."

"Ně wšak", wotmołwi džěco, "to su znamjenja lubosće."

"Štó sy?" woprašo so hober, a dziwna strachosć zaja jeho, a wón poklakny so před džěco. A džěco posměwaše so na hobra a praji jemu: "Ty daše mje něhdy w swojej zahrodze sej hrajkac, džens dyrbiš ty sobu do mojeje zahrody přińc, do paradiza."

A hdyž přiběžachu džěci na tutym popoľdnju do zahrody, namakachu hobra mrtweho pod štomom ležo a cyle pokrytého z bělymi kćenjemi.

Oscar Wilde

Serbski cyrkwinski dzeń

Sobotu, 27., a njeđzelu, 28. junija 1992, wobdžělichu so štyrjo čłonojo Towarstwa česko-łužiskeje młodžiny z knjezom Jiřijom Mudru na Serbskim cyrkwiskim dnju w Budestecach. Je to slawnosć ewangelskich łužiskich Serbow, ale na njej wobdžělichu so tež katolikojo.

Wotjědžechmy z čahom sobotu zahe rano a přez Mladu Boleslav, Česku Lipu, Rumburk a Habrachćicy dojědžechmy někak w 13.00 hodž. do Šerachowa. Potom džěchmy při najwjetšej horcoće pječ kilometrow pěši, a snadž měješe najwjetšu móc a elan knjez Mudra, kiž běše stajnje přeni a do chwataka pohonjowaše.

Do Budestečanskeje cyrkweje přińdžechmy runje před zahajenjom Serbskeho cyrkwinskeho dnja, kiž započa z nutnosću. Potom slědowaše wopominanje serbskeho wóćinca Michała Frencla při jeho narownym kamjenju w předrumnosći cyrkweje, a pola pomnika na starym kěrchowje počesćichmy Jana Michała Budarja, dobroćela Serbow. Program

pokročowaše w bliskim cyrkwiskim domje z wočerstwjenjom a jara zajimawej bjesađu wo načasnym stawje serbskeho žiwjenja we wšelakich regionach ewangelskeje łužicy. Tuta diskusija bě jara dobra, wona so mi jara lubješe, a myslu, zo nam wšěm. Wjele ludži tu wustupi z mnohimi zajimawymi přinoškami. Oficialny sobotny program skonči so wokoło 18.00 hodž.

Hłowny program započa so njeđzelu w 9.00 z pozawnskim chórom před cyrkwu a z Božej službu, kotraž traješe do připoľdnja. Potom slědowaše wobjed w dwórnišćowej korčmje...

Popoľdnju běše jara rjany program - ludžo sedzachu na ławkach pod štomami w zahrodze cyrkwinskeho doma a spěwachu, wjeselachu a zabawjachu so. Kofej so piješe, a zmjerzlina so poskicieše, a wšitko to wotměnješe so z předawanjom serbskich knihow. Běše to jara přijomne a lube posedženje a powědanje, jenož swobodnje organizowane. Oficialny program Serbskeho cyrkwinskeho dnja zakonči

so w 16.00 hodž. zaso w cyrkwi.

Poprawom chcychmy so hnydom potom domoj wróćić, přetož jědžeše w tutym času tež naš posledni čah, tola potom zhonichmy, zo předstaji so nawječor w susodnej wsy Zahorju hišće serbske džiwađo. A tuž džěchmy na komiskuspěwohru K.A. Kocora, tam narodženeho, a basnika H. Zejlerja. (Před předstajenjom pobychmy hišće na Mnišoncu za tutej wjesku). Předstajenje přenjeje serbskeje opery smy sej za zajimom wobhladali, radži smy so z nim zeznajomili, a dalokož móžu tež za druhich rěćec, lubješe so nam. Z Budestec podachmy so domoj, z tym zo awta zadžerzachmy.

Na cyrkwiskim dnju smy zetkali a smy sopsólnali z wjele zajimawymi ludžimi - z duchownych běše to farar Jan Malink, serbski superintendent Siegfried Albert, jeho předchadnik G. Wirth, farar Paler. Jan Malink nimo swjećenja Božej služby wjedžeše jara zajimawje a konferowaše wobě diskusiji kaž sobotu w cyrkwiskim domje tak tež njeđzelu

popoľdnju posedženje na ławkach pod štomami cyrkwinskeje zahrody...

Najwjace rozmołwachmy so z cyteľ Tarankow swójbu, z knjeni Tarankowej, ze synom Měrcinom a džowku Lubinu. Cyte naše přebywanje na cyrkwiskim dnju zmóžni jich próca a starosć - starachu so wo našu jěđ, naše přenocowanje a cyły naš program. Někotryžkuli raz mějachmy w jich přitomnosći a w jich srjedziznje dalše rozmołwy. Sobotu nawječor přihotowachu za nas posedženje a wječor na zahrodze. Při padanju směrkwow wjedžechu za nas po cyrkwi a dyrbymy so jim hišće raz na tutym městnje podžakowac.

Ze Serbskeho cyrkwinskeho dnja mamy sylne, woprawdže sylne dožiwjenja a kopicu zwjazkow z mnohimi ludžimi. Jara je so to nam lubiło, a myslu sej, zo móžu woprawdže to pisać w pluralu. **Jiřich Hořeni**

Tuton přinošk smy přewzali ze Zprawodaja Towarstwa česko-łužiskeje młodžiny, č. 3. sept. 92

Serbske kemše w Turnowje

Njedzelu, 18.10.1992, běchu zaso serbske kemše za nas Delnjoserbow, a to w Turnowje, na kotrež přindźechu 67 kemšerjow z bliska a daloka a wot nich běše wosom žónskich w narodnej drasce. Za wosadu zamołwity Picnjanski farar, knjz Malk, bě wšo rjenje přihotować dać.

Kemše z Božim wotkazanjom dzeržeše knjz farar Hupac z Korjenja. Rodzeny Prawożan běše w l. 1987 tón, kiž dzeržeše tónčas w Dešnjje přenje serbske kemše. Mjeztym wotměwachu so nětko 25. delnjoserbske kemše po znatej lětdzesatki trajacej přestawce w cyrkwin-skich stawiznach.

Na tutej 15. njedzeli po Swjatej Trojicy čitaše so scenje ze 14. lista na Romskich (17-19), a ewangelij steješe pola swjateho Marka 12 (28-34). Woboje přečita Martina Nowakojc z Wjerbna. Po předowanju rozdželi knjz farar Hupac hromadze z fararjom Malku Bože wotkazanje. Knjz kantor Wickleder, kiž je při Chmjelowskej cyrkwi přistajeny, přewodžeše kemše na byrglach. Wón zahori so na poslednich serbskich kemšach za serbsku naležnosć a je zwólniwy, nas tež w přichodnym času ze swojim hračom podpěrować.

Po kemšach přeprawy knjeni Klimowa wšitkich wutrobnje na zhromadne kofejpice do Jungnikelec korčmy. So wě, zo sotam tež dobry tykanc poskići. Při tej składnosći rozprawješe knjz Méto Pernak, gymnazialny učer a studijny radźičel z Berlina, wo Mjertynje Moni (1848 do 1905), sławnym wučencu z Turnowa, kiž běše gymnazialny profesor w Eislebenje. Wón činješe wjele za delnjoserbsku rěč (mjez dr. napisa delnjoserbsku gramatiku, kiž pak wosta w rukopisu). Njeje wšak so jenož powědało, ale zaspěwachmy sej tež rjane serbske spěwy.

Haj, tež tute Turnowske kemše su so wšěm jara lubili, a tuž chcú hnydom na přichodne kemše přeprawy dnja 25. decembra do Serbskeje cyrkwe w Choćebuzu (Klosterkirche)

dopołdnja w 11 hodź. Předować budže knjz farar n. w. H. Nowak z Drjowka, a liturgiju změje Picnjanski předar knjz Frahnow. Móžu džens hižo přeradzić, zo wuhotujetej Delnjoserbski džěčacy chór a chór "Łužica" z Choćebuzu hodowne kemše z małym koncertom. Prajće to wšitkim znatym a přindźe w bohatej ličbje.

Christina Klimowa
skupina "Serbske kemše"

**Čeś budź Bohu
we wysokosći a měr
na zami a čłowjekam
dobře spodobanje.**

Mjertyn Tylka - zabyty serbski prócowar?

(1857-1942)

Kožde lěto wobradza nam někajki serbski jubilej abo samo někotre dny, kiž su wopomnjeća hódne. Lětsa smy w Delnjeju Łužicy mjez druhim spominali na 50. posmjertny serbskeho basnika a nowinarja Fryca Rochi. Štó pak wě, zo wumrě w samsnym léce dalši muž, kiž zasadowaše so čas žiwjenja ze słowom a skutkom za serbstwo? Jedna so wo Mjertyna Tylku, něhdyšeho serbskeho fararja w Gorjenowje pola Choćebuzu (1885 do 1888) a w Gołkojcach-Gołbinje (1888 do 1910). Wón zandželi 18. oktobra 1942 swojej woći napřeco.

Jeho kolebka steješe w Dešnjje, hdžež narodži so 1857 w starej burskej swójbje, kotrejež mjeno je tam hižo w cyrkwin-skich knihach z lěta 1652 zapisane.

Po wuchodzenju Dešnjanskeje šule a gymnazija w Choćebuzu a w Nowym Braniborje studowaše Tylka teologiju w Berlinje a přihotowaše so na cyrkwinisku službu we Łužicy, hdžež potom - kaž sam praji - "němsce a serbsce předowaše".

Cyrkwinski porjad w Pruskej

Njeje připad, zo staji wón při tym słowo "němsce" na přenje městno, wšako hraješe němčina tehdom w cyrkwi hižo

wjetšu rólu dyžli serbsčina. Po něhdže 200 lět plačacym cyrkwin-skim porjedze w Pruskej dyrbjachu kemše w serbskich wosadach byc "měšane", štož rěka, zo mějachu so přewjesć w němskej rěči a - je-li trjeba -, ze serbskim džělom. Poserb-skim a němskim spěwanju, po liturgiji a předowanju w němskej rěči mějachu kemšerjo prawo cyrkej wopušćić; wostachu potom či, kiž chcychu hišće serbske předowanje slyšeć a serbski kěrluš zaspěwać.

A tutón porjad dyrbjješe wšudze plaćić njewotwisnje wot dateje rěčneje situacije. Při tym mějachu cyrkwinscy patronojo-knježkojo abo wjesni zastojnicy (mjez šoftu a krajnym radźičelom stejacy) - nadawk, kruće na to džiwać, zo by so wón tež dodžerzał a něm-ska rěč w cyrkwi přewahu wobchowała. Oficialnje wusprawnjał je so tutón porjad z eksistencu němskich wěrjacych wosrjedz Serbow. We woprwdžitosći pak njendžeše wyšim instancam w přenim rjedze wostrowjo němskich dušow, ale wo přeněmćenje serbskich wosadnych. Na to pokazuje hižo fakt, zo běše němčina w cyrkwi nad měru zastupjena.

Nimo knježich a horstki přičehnjenych ludži njerěčeše tónčas hišće nihtó we wšědnym žiwjenju němsce. Nawopak běchu Němcy nuzowani serbsce móc, chcychu-li mjez Serbami žiwi byc a wobstać. Mnozy z nich njerozumjachu jenož serbsce, ale tutu rěč derje nałožowachu.

Tohodla njeběchu we wjele wosadach němske kemše scyla trěbne, tola realne wobstejnosće w Serbach a potrěbnosće Serbow němske instancy mało zajimowachu.

Hdy by cyrkwinскеj wyšnosći woprwdže telko na němskich wěrjacych zaležalo, njeby wona něhdyše němske kemše wotstroniła a město seperatnych němskich a serbskich Božich službow měšane postajiła. A wuznam a móc rěče při dušepastyrstwjje pola Serbow bě wona tak a tak woteznała.

Hišće dołho, samo hač do našeho lětsotka, mějachu so Serbja zdžěla dość čězko z němskej rěču. A tola dyrbjachu w cyrkwi dołhe džěle z cuzej, husto njerozumjenej rěču wutrač, prjedy hač so jim

skónčnje tež njeprípowaše Bože słowo w maćernej rěči. Jeje nałožowanje wobhladowaše cyrkej jenož jako možnosć, a lenic jako zasadne prawo Serbow. Wona so porno tomu přeco prócowaše, zo bychu so serbske wuši zwučili na němske zwuki a słowa a so serbskim naposlěd wotcuzbnili.

A čas daše přeněmcowarjam w cyrkwi dobyc. Wosebje młodži wosadni přestawachu wo serbsku cyrkwinu rěč rodzić. Často njedočakachu na kemšach wjace na serbski džěl, ale wopušćichu hižo do toho Boži dom.

(Z tajkim jednanjom stupi němska cyrkej do služby germanizatorow pruskeho stata a přehrěši so při tym hladajcy na serbskim ludze.)

Kajka reakcija pak běše na serbskim boku?

Serbscy wosadni a fararjo zwjetša k tajkim počinanjam mjelčachu. Wěrjachu, zo je kóžda wyšnosć wot Boha postajena, a tuž so z wobstejacej njeprawdu mjenje abo bóle wotnamakachu. Tola běchu tež tajcy, kiž so njepodachu ani njepodwolicu. A jedyn z nich bě Mjertyn Tylka.

Mjertyn Tylka w cuzbje

Snadž tohodla namakamy wot lěta 1910 Mjertyna Tylku za fararja w pomórskim Lippehne, hdžež wostanje do lěta 1925. Jako wuměnkar přesydli so do Zopota při Baltiskim morju. We wysokej starobje pak wróći so zaso do Pomorskeje a wumrěje w léce 1942 w tehdomnišim Kolbergu (džensnišim Kolobrzegu) jara wosamočeny a daloko wot lužiskeje domizny.

Wo žiwjenju a skutkowanju Mjertyna Tylki je nam poměrnje mało znate. Samo datum jeho smjerće wosta nam džesatki lět njeznaty. W "Chrestomatiji delnjoserbskeho pismowstwa" njeje Tylka ani naspomnjeny. Za to pak namakamy jeho mjeno w serbskim biografiskim słowniku 1970 a 1984. Podarmo pak pytamy w nimaj za někajkej fotografiju wot njeho. Wjele wjace bychmy džensa wo nim wědzeli, hdy by so jeho wobsěrna awtobiografija, na kotrež je wot lěta 1926 do 1940 džěla, njezhubiła. Tak na př. njewěmy,

čehodla je młody Tylka w Nowym Braniborje gymnazij wopytał, a móžemy jenož hódać, čehodla je w l. 1910 Łužicu napřeco wopuścił. Po zdaću je jeho wabiła rjana pomorska krajina, domizna jeho žony, a jeje słowjanska zańdženosc.

Móžno pak tež je, zo wučerichu jeho wšelake njelubozne podawki z Łužicy kaž naspomnjenja Gołbinska epizoda. Něhdze poł žiwjenja přežiwi Mjertyn Tylka w cuzbje, tola při wšém wosta z cyłej wutrobu Serb, wosta zwjazany z domiznu, ze serbstwom a słowjanstwom. To pokazuje nam jasnje jeho slědžerstwo na serbskim a słowjanskim polu. Wot džěcacych lět hač do kónca žiwjenja zajimowaše so wón za słowjanske ludy a jich řeče, z kotrymiž so zaběraše a kaž na př. pólšćinu tež nawukny.

Jeho wosebity zajim płáčeše slědam a zbytkam něhdyšich Słowjanow w Němskej. Přenje impulsy k tomu dósta doma w Dešnj. Powědanja wo Ruskej wot stareho Dešnjana Kulmana, wobdžělnika napoleonskich wójnow, běchu w młodym hólcu wubudžili lubosc a zajim za słowjanski swět.

Pozdžiše pućowanja do Sakseje a do druhich němskich prowincow kaž tež jězby do Českeje a Pólseje rozšěrachu jeho horicont a wotewrěchu jemu woči za serbsko-słowjansku zhromadnosć wosebje na řečnym polu.

Wo šitkim tym wěmy z jeho reportažow a nastawkow do Pratyje 20. a 30. lět, z kotrymiž je sej stajil pomnik w stawiznach Delnjoserbow.

Měto Pernak

Hodowna powěsć

Džens wozjewimy hodownu baseń delnjoserbskeho basnika Fryca Rochi w jeho ródnej řeči w přeswědčenju, zo kóždy ju rozumi, kiž so jenož trochu napina. Činimy to z trojich přičin:

1. Fryco Rocha zemře w l. 1942, potajkim před połsta lětami. Wón je so w swojim času nimo Miny Witkoje nje-sebičnje prócowal wo přispornjenje delnjoserbskeho wumělskeho słowa, njehladajo na slawu ani dobytk.

2. Delnjoserbsčina je z hornjoserbsčinu najbóle přiwuzna słowjanska řeč. W džensnišim tak harowatym swěće je trjeba, zo pytamy přiwuzne čiche słowa, kiž dótkaža so wutroby a duše. Smy džens swědkojo časa, w kotrymž nochcedža so čłowjekojo rozumić ani ze słowom ani z dušu. A tuž spytajmy to my, kóždy za sebje, začichim.

3. Fryca Rocha wopisuje, kak je Marja w Bethlehemje pytała hospodu pola bohateho, kiž je ju wotpokazał, a je ju namakala pola chudeho. Cyle wěsće je Marja z Nacaretha w swojim času trochu hinaše słowa a kóncowki nałožowała hač ludžo w Bethlehemje, ale woni su ju při wšém zrozumili. Pastyrjo, najchudši z chudych, su jako přeni přišli a Boha chwalili za to, zo je so Jezus-mesias narodzil. A bohaći? Njejsu woni tehdom kaž džensa myslili předewšém na swoje awta, hrodžiki a lutowanske knižki? A mi so njezda připad być, zo steji runje tuta wěrnosc wo bohatych a chudych na spočatku Noweho zakonja.

Kata Malinkowa

Fryco Rocha

Liški maju jamy a ptaški gnězda...

Marija žěšo
na změrkanju
- stysno jej běšo -
k Bethlehemu.

Pši kamjenju klěknu
na koleni
a ruce styknu
a žatobi:

"Bžo ruma zwjercha
za Jezuska,
njejjaskeg wjercha
a rysarja?"

Podermo pšosy
pla bogašca:
"Njej ruma něži
za Jezuska?"

"Wšo potne!" žejo
tež gospoda;
rum niži njejo
za Jezuska.

Chow liškow jo jama
a gnězdko ma ptašk,
Jezus pak njama
zagłowašk.

Žěšo Marija
a chudlaza
pšaša: "Maš ruma
za Jezuska?"

"Och pšiz, luby Kněžo,
a byž naš gosć,
zyma tak řežo,
ruma mam dosć."

Pšizćo, wy bėdne,
was wochłožiš cu,
we njejjaskeg předne
sćo kralejstwu.

Zrazom we groži
kwitu te rože,
Marja poroži
žěšetko Bože.

Njejjo wotworja
kšasnosći wrota,
swěše se zorja
nimjerneg złota.

Zni zgłosowanje:
"Měr buži z wami
a spodobanje
nad čłowjekami!"

Chwalšo, wy rody
kšescijańske,
Boga zas gody
a nimjernje!

Přispomnjenčko

Ewangelskim wěriwym so njepraji, zo je jich winowatosć, kóždy njeđzelu kemši chodžić. Praji so, zo nima so to prikazać, ale zo ma to křescan sam začuwać, zo je wopyt Božeje služby za njeho nuzny. Druhdy pak so wot tych, kiž potrjebnosć njezačuwa, praji: "Njezaleži tola na tym, hač sym njeđzelu kemši byl. Móžu tež bjeztoho po Božej woli žiwy być." Znaty ewangelski teolog je samo jónu prajil, zo kemšichod nikoho ke křescanej nječini, hewak by so tež z awtom stać dyrbjał, štož do garaže chodži.

Wězo, zo kemšichodjenje hišće křescana nječini, ale to słuša sobu k žiwjenju křescana. W Božej službě slyšimy z druhimi hromadze na Bože słowo a w zhromadnosći so k Bohu modlimy. Pokazamy z tym, zo smy spóznali, zo Bóh nas na blišeho pokazuje.

Ale Bóh móže tež přez připowědanje swogeho słowa njewěriwych k wěrje přiwjězć. Přikłady za tosu znate. A Swjate pismo praji, zo wěra z připowědanja přindže.

Tak móže wopyt Božeje služby tola ke křescanej činić. Potajkim měnju, zo mamy tola Božu službu wopytać, tež hdyž nas nihtó k tomu njenuzuje. Chcu při tym na 3. kaznju dopominać a na Lutherowe wukładowanje tuteje kaznje. Haj, měnju tež, zo by derje było, hdyž njebychmy po kemšach hnydom domoj chwatali, ale hišće krótko z druhimi so rozmołweli. Můžeme při tym wo Božim slowje so wuměnić a so mjez sobu tróštować a namołwjeć. Hać njebychmy so znajmjeńša jónu spytali? **S. Albert**

Wojerjcy. Štwórtce serbske wosadne popołdnjo w tutym

lěće wotmě so w našej wosadze njedzeli, 25. oktobra. Po zwučenym wašnju započachmy ze serbskimi kemšemi a z Božim wotkazanjom. Kaž hewak tež zetkachmy so po tym we wosadnym domje, zo bychmy sebi šalku kofeja a skibku tykanca słodžec dali. Kulturny džěl našeho popołdnja wuhotowachu džiwadźelnicy Němsko-Serbskeho džiwadla z Budyšina ze swojim programom "Kermuš". Poslucharjam so program jara lubješe. Woni podžakowachu so za njón z mócnym přikleskom.

Wjeselimy so hižo na přichodne serbske popołdnjo w našej wosadze.

Foto: Werner Müller-Wojerjcy

Pytaja listy serbskich wupućowarjow

Listy a dalše dokumenty Serbow, kiž su w zašłym lěstotku do Ameriki, Afriki a Awstralskeje wupućowali, pytatej Concordia University w Illinois, USA, a Serbski institut z.t. w Budyšinje.

Mnozy wupućowarjo a jich potomnicy su so přez lětdziesiątki z přiwuznymi a znatymi we Łužicy dopisowali. Je prawdžepodobne, zo někotre z tutech listow so džensa hišće w priwatnych rukach we Łužicy chowaja.

Tute listy su wažne dokumenty wo wosadze wupućowanych Serbow. Z nich móže

so džensa zhonić, kak je so wupućowarjam w jich nowej domiznje zešto.

Wuslědki z wuhódnoćenja tutech listow maja so zapřijeć do knihi wo serbskich wupućowarjach, kotraž ma w blišim času nastać.

Štóž tajke listy abo dalše dokumenty wobsedzi, njech je prošu přewostaji Serbskemu institutuj z.t., *T. Malinkowa, Dwórnišćowa 6 w Budyšinje* k zhotowjenju kopijow.

Tež pokiwy, hdže móhli so tajke listy nadeńć, su witane.

T.M.

Za wědomostne zaměry pytamy: listy a dalše dokumenty serbskich wupućowarjow a jich potomnikow z Ameriki, Afriki a Awstralskeje.

Concordia University, River Forest, Illinois USA

Serbski institut z.t., T. Malinkowa, Dwórnišćowa 6, 0-8600 Budyšin, tel.: 03591/44303

Ewangeliske serbske pismowstwo Mała wustajeńca w Serbskim muzeju

8. do 18.10.1992

Jenož mała móžeše wustajeńca być, dokelž běše rumnosć w Serbskim muzeju mała. Njehc bě tam jenož skromna ličba našich pobožnych serbskich knihow widjeć, tak bě wuběrk doć wažny. Wšitke jědnaće wudaćow serbskich biblijow wot lěta 1728 hać do 1905 běše tam wustajene. Wo nich bě prof. Ota Wićaz w lětniku 1951 našeho časopisa zajimawy nastawk podať, a Porščanski farar Rězbark bě swoju doktorsku disertaciju wo tutym předmjeće napisať. Dołhi rynek serbskich spěwarskich móžeše so tam wobdźiwać, přenje z lěta 1734. Na kóncu 19. a na započatku 20. lěstotka so wudaća honjachu: 1887, 1894, 1896, 1903, 1907, 1920, 1930, 1931, 1935 a poslednje tam 1955. Někotre knihi Serbskeho lutherskeho knihowneho towarstwa tam tež ležachu. Wažne by było, wšitke nakłady tuteho towarstwa zjawnosć pokazać. To by był horliwy dopokaz pilneho džěla našich wótcow za spěchowanje pobožneho žiwjenja ewangeliskich Serbow a za wobohaćenje serbskeje literatury.

Tajka wustajeńca wězo rady derje zdžeržane eksemplary pokazuje. Mje však wosebje hnuja mazane, rozkubane pobožne knihi w našich serbskich domach. Wone swědča wo duchownym žiwjenju našich přjedownikow. Pobožna kniha bě jim wažna. Z njeje čerpachu duchownu radosć a posylnjenje we wěrje. W burskich swojbach do přenjeje swětoweje wójny so hišće čitaše po swjatoku a na njedzela. Tehdom hišće žane mašiny buram njepomhachu. Džěla běše wjele, atola mějachu naši džědojo a wowki chwile swojej duši popřec pobožnu radosć.

Derje, zo je naš serbski superintendent tutu wustajeńcu za čas cyrkwinskeho dnja Budyškeho wokrjesa namjetował. **G.W.**

Malešecy. Sobotu, 24. oktobra, mějachmy zaso serbske ewangeliske popołdnjo na našej farje. Słyšachmy něšto wo nastaću a wo wěrje islama. Přednošk k tomu dopomha, zo někotre zjawy tuteje nabožiny lěpje zrozumichmy. Wězo rěčachmy tež wo načasnych prašenjach. Po zwučenym wašnju wupichmy šalku kofeja. Haj, zwěrichmy sebi samo "Hanka budź wjesoła" zaspěwać. Da-li Bóh, chcemy klětu pola nas zaso wosadne popołdnja w serbskej rěči wotměć.

Nabožne wusylanje

W serbskim rozhłosu móžemy kóžde ranje słyšeć krótkce nabožne wusylanje. Je derje, hdyž na započatku dnja, kiž tola zwjetša za kóždeho problemu a tež starosće přinješe, chwilkku čicho smy a na to myslimy, zo wyše wšěch čežow swěta wo Bohu wěmy. Mi so lubi pisanosć nabožneho wusylanja, a sym wšitkim džakowna, kiž k nam rěča a nam swoje mysle zdžěla abo nam přečitaja słowa z biblije, modlitwu abo kěrluš. Bych však měla za dobre, hdy by hudžba do nabožneho wusylanja była trochu decentniša a tež hudžbne podmolowanje so jenož potom wužiwať, hdyž so to hodži. Ale to posudzić drje njeje přeco tak lochko. - Runje tak mam za dobre, zo sonjedzeli připołdnju předowanje wusyła, však su mjez nami wěriwi, kiž chorosće dla abo z druhich přičin njedzeli kemši hić njemóža. Jara bych sej přała, zo by serbski rozhłos tute rańše a njedzelske nutnosće dale wusyłať, a wšitkim, kiž je zmóžnja a kiž sobu skutkuja, sym za to džakowna. **Dr. Cyžowa**

Nakromne přispomnjeńčko

W powučnym stawizniskim přinošku Madleny Norbergoweje "Po sto lětach zaso delnjoserbske předarske knihi" w oktoberskim čisle Pomhaj Bóh podsuny so wěcowny zmylk. "Dolnoserbske prjat-kowanja" wot Herberta Nowaka-Drjowkojskeho je sponsorował Spěchowanski kruh za serbsku kulturu a wumělstwo

z.t., tak kaž so to w knižce tež pisa a nic Niermannowa založba z Düsseldorfa.

Lěta 1990 je Hrodzišćanski farar Jan Malink Spěchowanskemu kruhej za serbsku kulturu a wuměłstwo wudaće Nowakowych předowanjow namjetował. Generalna superintendura w Choćebuzu sta so z wudawaćelom, serbske nakładnistwo zhotowi knižku, a Spěchowanski kruh zapłaci košty a přewostaji džělowej skupinje Dolnoserbska namša cyły nakład. Gen. superintendent Richter so mi předsydzě Kruha za wšo tež w lisće podžakowa.

dr. Měrćin Völkel

Rumunske cyrkwe boja so noweho statneho čišća

Přičina toho je wobzamknjenje ministerskeje rady z 10. awgusta, kotraž wopisuje w zwisku z nabožinskim zakonom nadawki statneho sekretariata za nabožinske naležnosće. Posłowach biskopa Kalma Csiha wot maďarsko-reformowaneje cyrkwe w Rumunskej woznamjenja tute wobzamknjenje spad do časa před rewoluciju w l. 1989.

Po tutym wobzamknjenju njesmědža wosady w Rumunskej bjez přihłosowanja statneho sekretara ani imobilije kupić ani předać ani wosady založić a fararjow pomjenować. Tež wo podpěrach wukrajnych cyrkwow a pomocnych organizacijow njesmědža rumunske

Rakecy. Přerjona njezděla w nowembrje běše za Serbow Rakečanskeje wosady wosebity dzeń. Přerjona raz po restauraciji swjeho Božeho domu swjećachu serbske kemše w nim.

Drje nimale wšěm wosadnym spodoba so wobnowjene nutřkowe Božeho domu. A kaž so hižo w nowinach wozjewi, bu Boží dom na žnjowym džaknym swjedženju, 4.10.92, znova woswjećeny.

Na tamnej njezděli zetkach so wosadni hižo zahe před cyrkwu. Potym zosćehowachu słowa Budyskeho superintendenta Pappaia a wosadneho fararja Kecki, podachu so po přepodaću kluča do cyrkwe.

cyrkwe swobodnje rozsudzić. Wobzamknjenje předwidzi dale financny dohlad statnych zarjadow nad budgetami cyrkwow.

Z tutym wobzamknjenjom bychu wšitke rumunske cyrkwe po rewoluciji dobytu njetowisnosć zaso zhubili, twjerdžeše Cziha na generalnej zhromadźiznje Konferency europskich cyrkwow (KEK) wot 2. do 10. septembra w Praze w mjenje štyrjoch rumunskich protestantskich cyrkwow. Stat saha masiwnje do jich nutřkowych naležnosćow. Cziha namołwješe cyrkwinckich zastupnikow, protestowac pola rumunskeho knježerstwa přećiw wobmjezowanju nabožinskeje swobody. IDL

Prašnje wo wěčnosti

Dr. Martina Luthera so něhdy něchtó woprašaja, što je Bóh luby Knjez do stworjenja swěta přez dothu, dothu wěčnost činił. Pobožny, ale tež žortniwy doktor Luther wotmołwi: "W lěsu wón sedžeše a pruty wjazaje, zo by tajkich ludźi nabil, kiž so tak hłupje prašaja."

PB, 25. decembra 1892

Pomhaj Bóh, časopis ewangelskich Serbow. Rjadowej Konwent serbskich ewangelskich duchownych. - Ludowe nakładnistwo Domowina t.z.w.r., Sukelnska 27. Redaktor a skazanki: sup. Siegfried Albert, Serbski kěrchow, O-8600 Budyšin, tel. 4 22 01. - Sadžba: Serbske Nowiny Budyšin, čišć: Serbska čišćernja t.z.w.r. w Budyšinje. - Wuchadźa jónkróć za měsac. Přinoški a dary na konto: Sorbische evangelische Superintendentur Bautzen, Nr. 30 000 110, Kreissparkasse Bautzen, BLZ 850 549 61

Džakny wopor na serbskich kemšach 11. oktobra w Budyskej Strowotnej studni wunjese 265,10 hr. Za to so na tutym městnje wutrobnje džakuju. Kolekta, kotraž bě za wosadu w ČSFR postajena, je so seniorej Stradalej z Hronowa podała. Senior Stradal nam bórže zdžěli, za čo su tute pjenjezy trjebali.

S. Albert

Na swjatočnej Božej službje w połnym Božim domje předowaše sup. Pappai.

Mjez hosćimi na Božej službje a na bjesadze w mnohim Serbam znatej farskej bróžni běštaj něhdyši Rakečanski farar H. Šolta a naš sup. n. w. G. Wirth, kiž tež postrowy serbskeho superintendenta Alberta posrědkowaše.

Štóz čas ma, njech sej jónu cyrkej wobhlada. Wězo - wjele njeje so přeměniło. Ale snadź je to te wosebite na tutym wobnowjenju. Wobraz rjaneje lužiskeje a serbskeje wjesneje cyrkwe je so zdžeržał. Tu w Rakečanskej cyrkwi mamy 300lětnu stawiznu před sobu. Zo někotra maličkosć pobrahuje, drje nikoho wjace nje myli. Wšak su tute wěcy mnohich wosadnych do toho mylili. Mi so zda, zo cyrkej hišće dostojnišo skutkuje. Njech so tutón wobraz wobchowa! Zmožnił je so wón, dokelž su zamolwici, mjez nimi wosebje wosada z fararjom a cyrkwinckim předstejerstwom a pilni rjemjeslnicy, z wulkim zrozumjenjom a dobrym duchom swoje nadawki spjelnili. Wosada je z tym přezjedna. - Za wobnowjenje postajeny žnjowy džakny wopor je mjez tym na 15 000 hriwnow narostł. H.

SN, 26. nowembra 1892

Přeprašujemy

6.12. - 2. njezděla w adwence

10.00 hodź. kemše w Budyšinje w Michałskej (Albert), w samsnym času Boža služba za džěći

11.45 hodź. nutřnosć w rozhłosu

13.30 hodź. kemše z Božim wotkazanjom w Budestecach (Albert)

12.12. - sobota

14.00 hodź. wosadne popołdnjo w Drježdžanach

13.12. - 3. njezděla w adwence

14.30 hodź. kemše w Smječkach (Albert)

20.12. - 4. njezděla w adwence

8.30 hodź. kemše w Hrodzišću (Malink)

8.30 hodź. kemše w Minakale (Feustel)

10.00 hodź. kemše w Barće (Malink)

10.00 hodź. kemše w Rakecach (Feustel)

11.45 hodź. nutřnosć w rozhłosu

14.00 hodź. kemše z Božim wotkazanjom w Hodźiju (Albert)

24.12. - patoržica

9.30 hodź. Boža nóc w Budyšinje na Michałskej (Albert)

25.12. - 1. dzeń hodow

9.00 hodź. kemše w Bukcach (Malink)

11.45 hodź. nutřnosć w rozhłosu

27.12. - njezděla po hodžoch

11.45 hodź. nutřnosć w rozhłosu

3.1.93. - njezděla po nowym lěće

10.00 hodź. kemše z Božim wotkazanjom w Budyšinje na Michałskej (Albert), w samsnym času Boža služba za džěći

11.45 hodź. nutřnosć w rozhłosu

13.30 hodź. kemše w Budestecach (Albert)